

Posudek oponenta bakalářské práce

Název práce: Zdroje štěstí seniorů žijících v domovech pro seniory

Autor práce: Diana Kovalová

Oponentka práce: PhDr. Pavla Presslerová, Ph.D.

Bakalářská práce se věnuje tématu, které je v psychologickém diskurzu i empirickém výzkumu interdisciplinární, hraniční. Téma kvality života ve stáří, do kterého bychom mohli subjektivně vnímaný pocit štěstí zahrnout, je téma velmi aktuální a potřebné. Z hlediska volby pro bakalářský projekt jistě i originální a zcela vhodný.

V rámci teoretické části nám autorka postupně objasňuje pojmy a koncepty, které se k vybrané problematice různým způsobem vztahují, volba jednotlivých kapitol je tedy relevantní k cílům práce. Řazení jednotlivých částí za sebe dává smysl, kapitoly na sebe logicky navazují a čtenář se v nich může bez větší námahy orientovat. V první kapitole je přestaveno stáří a stárnutí, jako dvě samostatné subkapitoly, dále se pak autorka věnuje problematice Projevů stáří. Musím se přiznat, že po přečtení těchto částí mi není zcela jasné, proč se autorka rozhodla pro rozdělení, diferenciální argumentace pojmů stáří a stárnutí není dle mého soudu v textu úplně jednoznačná. Možná je to i tím, že studentka v teoretické části pracuje hodně kompilačně, na úkor komparativní či kritické roviny. O to jako zdařilejší hodnotím druhou polovinu teoretické části, která je věnována fenoménu štěstí. Zde autorka pracuje více s primárními, aktuálními a také empirickými zdroji, snaží se komentované výzkumy vztáhnout ke své cílové skupině. Zde je již evidentní i linka postoje studentky, komentování toho, co jí v literatuře chybělo a kde vnímá určitá kritická místa (např. málo výzkumných studií v ČR mapující pocity štěstí u seniorů či zaměřující se na širší koncept kvality života).

Výzkumný design byl zvolen kvalitativní. V rámci kvalitativní analýzy autorka zpracovávala data osmi účastníků své sondy (4 muži a 4 ženy), kteří žijí v domově pro seniory déle než 6 měsíců. Jako výzkumnou metodu sběru dat studentka adekvátně zvolila polostrukturovaný rozhovor. Pro analýzu dat použila tematickou obsahovou analýzu. Je škoda, že v metodologické části práce (s. 28–31) se čtenář nedozví více o průběhu sběru dat, alespoň rámcově o tématech otázek rozhovoru a také není představen výzkumný soubor (demografická data, základní charakteristiky atd.). Na druhou stranu studentka výsledky své analýzy dat zahajuje medailonky jednotlivých účastníků, které prezentuje optikou zdrojů jejich štěstí. Tento segment práce považuji za čtenářsky atraktivní, krátké kazuistiky jsou plasticky zpracované, výstižné a umožňují pak se dobře orientovat v dalším textu, který je jich koncipován jako

přehled vynořených klíčových kategorií. Při prezentaci dat je zjevná snaha diplomantky o komplexnost dat, což lze ocenit. Vhledu do subjektivního pojetí štěstí a jeho zdrojů u seniorů žijících v domově pro seniory pomáhají nahlédnout i ilustrativně zvolené fragmenty z rozhovorů. V interpretaci zjištění spatřuji vyváženost mezi individuálními zkušenostmi jednotlivých účastníků této sondy a nalézání společných témat, styčných ploch, specifik pro danou cílovou skupinu. Analýza dat je hutná, čtenářsky náročná. Chápu snahu studentky o dostatečnou nasycenost dat a hledání odpovědí na výzkumné otázky, ale jako čtenář bych uvítala např. nějaké schéma, kde by jednotlivé kategorie (myšleno 5 hlavních identifikovaných zdrojů štěstí seniorů) byly prezentovány se vztahy k dalším kategoriím, nikoliv pouze k jednotlivým účastníkům (viz tab.na s. 40).

Diskuse přináší průkazné závěry, limity práce i inspirace na další výzkum v této potřebné oblasti. Cíle práce byly naplněny, odpovědi na výzkumné otázky jsou explicitně vyjádřeny. V tomto směru studentka prokazuje badatelskou citlivost a její závěry považuji za velmi přínosné nejen pro psychology, ale i pro pracovníky přímé péče v domovech pro seniory.

Z formálního hlediska bych doporučila přívětivější formátování textu (odražení odstavců), zahájení nové kapitoly na nové stránce, označení tabulky apod. Z jazykového hlediska je práce psaná čtivě, s dobrou jazykovou korekturou. Citační normu autorka používá korektně.

Závěrem lze říci, že autorka ve své bakalářské práci prokázala schopnost interpretovat data, komparovat je a vyvozovat závěry. Bakalářská práce splnila cíle, které si stanovila a odpověděla na výzkumné otázky. Oponovaná práce celkově splňuje kritéria kladená na tento druh publikací, a proto ji doporučuji k obhajobě.

V Praze dne 28.8.2023

PhDr. Pavla Presslerová, Ph.D.